

Rotterdam, 25 januari 2021

Betreft: reactie op conceptwetsvoorstel Wet mediation informele consultatieronde

Geachte heer Dekker,

Het conceptwetsvoorstel Wet mediation is medio december 2020 door het ministerie voorgelegd aan de betrokken organisaties, waaronder de Mediatorsfederatie Nederland (MfN). Graag reageert de organisatie MfN op de inhoud middels deze brief.

De stichting MfN heeft een bestuur waarin de landelijke mediatorsverenigingen, te weten: de vereniging van Familierecht Advocaten en Scheidingsmediators (vFAS), de Nederlandse Vereniging van Mediation-Advocaten (NVVMA), de sectie Mediation van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de vereniging van Mediators bij de Overheid (VMO), de Vereniging van Mediators in het Notariaat (VMN), de Vereniging Arbeidsmediators Nederland (VAN) en de Vereniging Mediators in Strafzaken (VMSZ) participeren.

Er is sprake van een separate stichting: de Stichting Kwaliteit Mediators (de rechtsvoorganger is het NMI¹). Deze stichting beheert het kwaliteitsregister van mediators in Nederland: het MfN-register, en is verantwoordelijk voor het gehele kwaliteitssysteem dat de kwaliteit van de MfN-registermediators borgt en onderhoudt. De Rechtspraak en de Raad voor de Rechtsbijstand werken in verband met deze kwaliteitsstandaard alleen met de MfN-registermediators.

Algemeen uitgangspunt

De MfN complimenteert de minister met zijn betrokkenheid bij en inzet voor mediation als een op zichzelf staande vorm van conflictoplossing.

Uitgangspunt van de wetsontwerpen is altijd geweest om een waardevolle bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van mediation in Nederland. Daarbij waren van het begin af aan de belangrijkste pijlers: bevorderen van mediation en bijdragen aan de kwaliteit van het vak en de beroepsgroep. Mediation als vanzelfsprekende eerste stap bij het professioneel oplossen van conflicten door gekwalificeerde mediators.

Beroepsregulering en kwaliteit waren (en zijn) daarbij geen doel van de wet op zich. Die zijn immers sinds 1995 privaat georganiseerd en ontwikkeld, en hebben zich in de praktijk bewezen. De kwaliteit van de mediators als zodanig geeft, mede gelet op het relatief gering aantal klachten en tuchtzaken, geen reden tot zorg.²

¹ Zie ook de [parlementaire geschiedenis](#) waarin gesproken wordt over het NMI.

² Zie de klachtenanalyses MfN-register: <https://mfregister.nl/publicaties/cijfers-en-feiten/>

In de MvT (sub 6.1): genoemde argumenten zoals “versnippering van het veld”, en het feit dat de rechtzoekende de weg naar de MfN-registermediator niet zou kunnen vinden zijn niet onderbouwd en kunnen dus geen uitgangspunten van wetgeving zijn.

Voor de MfN is het belangrijk dat wetgeving het huidige volwassen kwaliteitsregister (het MfN-register) als uitgangspunt neemt, maar ook dat mediation daadwerkelijk in de praktijk bevorderd zal worden en deze wet daaraan bij zal dragen.

De stelling dat een wettelijk register in deze vorm mediation bevordert, is niet gebaseerd op data maar een hypothese, waarvan de onderbouwing ontbreekt. Bij de rondgang langs de verschillende betrokken organisaties werd verschillende keren de vraag gesteld welk probleem dit wetsvoorstel nu eigenlijk beoogt op te lossen. De MfN wil om bovengenoemde reden in dit stadium een voorvraag aan de orde stellen: bent u bereid om te praten over maatregelen ter bevordering van mediation en andere vormen van geëigende conflicthantering zonder dat daar de regeling van een wettelijk register zoals nu voorgesteld aan verbonden is?

Visie MfN

Hoewel de MfN verheugd is dat de minister de mediationwet op de agenda heeft staan en zijn best heeft gedaan voor een (nieuw) conceptwetsvoorstel, heeft de MfN inhoudelijke zorg- en aandachtspunten bij de inhoud zoals die er nu ligt.

Het wetsontwerp bevat een aantal risico's voor de kwaliteit en de ontwikkeling van mediation. Hieronder worden de inhoudelijke zorgen en aandachtspunten weergegeven:

1. Behoefte aan meer duidelijkheid

In het wetsvoorstel zijn cruciale bepalingen en criteria niet (voldoende) concreet of nog niet nader omschreven.

* Veel belangrijke (kwaliteits)criteria worden niet genoemd en voor de inhoudelijke regeling verwezen naar een nader vorm te geven AMvB. De inhoud en de totstandkoming van deze AMvB is op dit moment niet bekend. Daarmee blijft belangrijke informatie onbekend en daarmee onbesproken, en kan het veld niet worden geïnformeerd over de consequenties.

* De definitie van het begrip ‘beroepsorganisatie’ is onvoldoende duidelijk. Welke beroepsorganisaties kunnen er nu concreet in aanmerking komen? De MfN heeft het ministerie in een eerder stadium aangegeven wat zij verstaat onder een beroepsorganisatie. Ook hier benadrukt zij dat het onderhouden van een kwaliteitsregister en kwaliteitssysteem niet kan worden verward met het zijn van een rechtspersoon die belangen van leden behartigt.

* Het is onvoldoende duidelijk welke specialisaties erkend worden en hoe dit bepaald gaat worden, en welke criteria worden gesteld aan een specialisatie. De specialisaties kunnen worden overgelaten aan de beroepspraktijk zoals het MfN-register nu ook de familie specialisatie in haar register kent met aanvullende eisen.

* Het is ons niet duidelijk hoe mediation met dit wetsvoorstel wordt bevorderd. Het lijkt er nu op dat met name het beroep van mediator wordt gereguleerd.

Kortom, (te) veel bepalingen en criteria zijn op dit moment niet of onvoldoende duidelijk, terwijl de inhoud van die bepalingen en criteria voor de MfN juist van cruciaal belang zijn. Tot dusverre is juist de bevordering van mediation steeds de reden geweest het wetsvoorstel te ondersteunen. Wanneer de daadwerkelijke bevordering van mediation niet in het wetsvoorstel wordt opgenomen, vergt bevordering van mediation andere toezeggingen van de minister om de bekendheid en toepassing van mediation te bevorderen. Zonder die toevoeging lijkt het wetsvoorstel immers op geen enkele wijze het bedoelde effect te sorteren.

2. *Invloed/zeggenschap van de MfN en de beroepsgroep*

Het wetsvoorstel brengt mee dat het beroep van beëdigd mediator volledig binnen de bevoegdheid en onder toezicht komt van het ministerie van J&V. Dat acht de MfN in strijd met de kernwaarden van het beroep van de mediator: onafhankelijkheid en neutraliteit. Hiermee zou de beëdigd mediator een uitzondering vormen op de organisatie van andere vrije beroepsbeoefenaars werkzaam in de rechtsbedeling, zoals de advocaat en de notaris, waarbij de voorwaarden tot toetreding en het toezicht op de beroepsgroep materieel aan die beroepsbeoefenaars is overgelaten.

Daarbij ontbreekt de aansluiting met de huidige praktijk en de beroepsgroep in dit conceptwetsvoorstel. Het huidige kwaliteitssysteem van de MfN (uitgevoerd door de Stichting Kwaliteit Mediators) functioneert goed en heeft een groot draagvlak in het veld. Wij missen een duidelijke aanwijzing dat het beheer van het wettelijk register aansluit bij de bestaande systemen en organisatie van het veld om de investeringen en opgebouwde kennis en expertise te behouden (opgebouwd sinds 1995 door de MfN, voorheen NMI). De MfN acht het dus van groot belang om de mogelijkheden te onderzoeken op welke wijze de bestaande praktijk en de beroepsgroep invloed en zeggenschap kan krijgen. De MfN is graag bereid om te overleggen met de minister.

3. *Positie van het MfN-register ten opzichte van het wettelijk register*

Het is niet duidelijk hoe de positie van het MfN-register zich verhoudt tot de positie van het wettelijk register. Uit dit wetsvoorstel blijkt dat een registratie in het wettelijk register naast eventuele andere registraties/lidmaatschappen bij andere registers/verenigingen komt te staan. Dit werkt dus onder andere kostenverhogend voor de beroepsgroep, zonder dat goed duidelijk is wat de toegevoegde waarde van (de registratie in) het wettelijk register is. Naast het kostenverhogende aspect, brengt verschillende registraties ook verwarring mee voor de consument. Hiermee schiet de wetgeving haar doel voorbij en werkt het ministerie versnippering van het veld in de hand.

4. *Samenloop klachtenregelingen*

De samenloop van diverse registraties zorgt er ook voor dat er een samenloop van diverse klachtenregelingen is. Naast dat dit verwarring met zich brengt voor de consument, zorgt het er ook voor dat een mediator bij verschillende instanties voor hetzelfde feitencomplex aangeklaagd kan worden. Ook regelt het wetsontwerp alleen (nieuw) klachtrecht, zonder beroepsmogelijkheid, terwijl de regeling van het tuchtrecht kennelijk aan de MfN

voorbehouden blijft. Zonder nadere begrenzing en verduidelijking is dit in strijd met artikel 6 EVRM (fair trial) en het ne bis in idem-beginsel.

5. *Organisatie*

- Om een “aangewezen beroepsorganisatie” te zijn zoals in het voorstel staat, zal de MfN moeten voldoen aan de eisen van het wettelijk register. Die eisen zijn dan dus leidend, wat zou betekenen dat de MfN geen ‘eigen’ eisen meer zou kunnen hanteren (bijv. een andere vliegurenis). Dan kan de MfN dus geen serieus alternatief meer bieden voor een wettelijk register. We betwijfelen overigens of u deze consequentie beseft en zo heeft bedoeld omdat hiermee concurrentie tussen registers zou ontstaan. Ten tweede, als de eisen in het wettelijk register lager zijn (bijv. de instroom-zakeneis) dan nodigt het wettelijk register mediators uit die niet voor het MfN-register kwalificeren om zich rechtstreeks in te schrijven en zal de MfN zich gedwongen zien om die lagere eisen te volgen, hetgeen een verlaging van de kwaliteit zal opleveren.
- In het huidige voorstel wordt het eigen, in de praktijk beproefde, kwaliteitsstelsel van de beroepsgroep door het wettelijk register feitelijk (onbedoeld) buiten spel gezet, waarmee de opgebouwde waarde daarvan verloren gaat. Het kan alleen voorkomen worden door de beroepsorganisatie(s) zelf de uitvoering van het wettelijk register ter hand te laten nemen. Langs deze weg kunnen het MfN-register en het wettelijk register als het ware samen smelten tot één register, hetgeen zowel het publiek als de beroepsgroep tot voordeel zal strekken. De publieke rechtsgevolgen a) verschoningsrecht en b) titelbescherming maken dat hier nu een specifieke rechtsvorm voor nodig is.

Graag zouden we als MfN, zoals in de overleggen door ons voorgesteld, en ook door een aantal andere deelnemers aan de rondetafel is aangekaart, de vormen en mogelijkheden die er zijn nader met u willen bespreken en onderzoeken.

Conclusie

In beginsel ondersteunt de MfN een wettelijke verankering van mediation in de Wet mediation. Echter, een belangrijk uitgangspunt voor de MfN hierbij is dat de mediationwet een effectieve bijdrage levert aan de ontwikkeling en bevordering van mediation. OP dit moment voldoet het wetsvoorstel dat er nu ligt hier niet aan. De MfN ondersteunt het huidige wetsvoorstel dat nu voorligt dan ook niet.

Indien wordt aangesloten bij de huidige praktijk is er zeker draagvlak binnen het mediationveld. Dit mediationveld kijkt naar de minister voor de bevordering van mediation en de verankering van de eenheid, en daarmee de transparantie. De MfN is bereid daar (blijvend) aan mee te werken mits, zoals toegezegd in een eerder stadium, sprake is van een co-productie en draagvlak van het veld en, niet onbelangrijk, het toegevoegde waarde heeft voor de beroepsgroep MfN-registermediators.

Tot slot: het bovenstaande is bewust beperkt gehouden tot hoofdzaken. Gezien het karakter van deze pre-consultatie hebben wij voorshands afgezien van inhoudelijke vragen die de tekst oproept (zoals bijvoorbeeld: waarom is de stuiting van de verjaring niet geregeld; waarom ontbreekt een definitie van mediation?). Die komen wat ons betreft in een volgende fase aan de orde. De MfN heeft er in dit stadium voor gekozen om in een separaat document haar eerste indruk van het klacht-tuchtrecht, zoals opgenomen in het huidige ontwerp, wel alvast kort te schetsen.

Concluderend dient wat de MfN betreft als eerste de vraag beantwoord te worden wat het wetsvoorstel precies beoogt te regelen. Vervolgens dient in gelijkwaardige samenspraak met de beroepsgroep de inhoud van de gewenste regeling vormgegeven te worden. Daarna kan een wetsontwerp in consultatie worden voorgelegd.

Als altijd tot nadere toelichting bereid,

met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'C' followed by a horizontal line and a small mark below it.

Coşkun Çörüz
Voorzitter MfN-bestuur